

Akadēmiskās informācijas
centra

Augstākās izglītības kvalitātes
aģentūras

Studiju akreditācijas
komisijai

LATVIJAS JŪRAS AKADEMIJAS
STUDIJU VIRZIENA *MEHĀNIKA UN METĀLAPSTRĀDE, SILTUMENERĢĒTIKA,
SILTUMTEHNIKA UN MAŠĪNZINĪBAS*

**PROFESIONĀLĀ BALALaura UN Otrā LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS
AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS JŪRAS TRANSPORTS – KUĢA
MEHĀNIKA**

PIEDĀVĀTO IZMAIŅU IZVĒRTĒJUMS

1. Informācija par izmaiņu novērtēšanu

Tiek vērtētas Latvijas Jūras akadēmijas (turpmāk – LJA) plānotās izmaiņas studiju virziena "Mehānika un metālapstrāde, siltumenerģētika, siltumtehnika un mašīnzinības" (akreditēts līdz 25.06.2019.gadam) profesionālā bakalaura studiju programmā "Jūras transports – kuģa mehānika" (kods 42525). Izmaiņas paredz uzsākt programmas īstenošanu angļu valodā, un tādējādi programma tiks īstenota gan latviešu, gan angļu valodā. Pilna laika klātienes studiju ilgums ir 4 gadi un 3 mēneši, apjoms 185 KP (277,5 ECTS). Nepilna laika neklātienes studiju ilgums ir 5 gadi, apjoms 185 KP (277,5 ECTS).

2. Informācija par avotiem, uz kuriem balstīts novērtējums

- LJA 28.02.2017. iesniegums Nr. 02.10/114 par izmaiņām studiju virzienos;
- Akadēmiskās informācijas centra Augstākās izglītības kvalitātes aģentūras Studiju akreditācijas komisijai Latvijas Jūras akadēmijas iesniegto dokumentu kopums angļu valodā studiju virzienā „Mehānika un metālapstrāde, siltumenerģētika, siltumtehnika un mašīnzinības” (Studiju plāns, kursu apraksti u.c.);
- Augstākās izglītības studiju virziena „Mehānika un metālapstrāde, siltumenerģētika, siltumtehnika un mašīnzinības” pašnovērtējuma ziņojums par 2015./2016.mācību gadu (apstiprināts Senāta sēdē 16.01.2017.);
- LJA vizītes laikā iegūtā informācija;
- 2015.gada 14.jūlija MK noteikumi Nr.407 „Augstskolu, koledžu un studiju virzienu akreditācijas noteikumi”;
- 2014.gada 26.augusta MK noteikumi Nr.512 „Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu”;
- 2016.gadā Studiju akreditācijas komisijas apstiprinātā „Studiju virzienu novērtēšanas metodika”.

3. Vizītes gaita un tikšanās ar augstskolas pārstāvjiem

Vizīte 09.06.2017. LJA telpās Rīgā, Flotes ielā 12 sākās, intervējot akadēmijas vadību. LJA rektora pienākumu izpildītājs A.Zvaigzne iepazīstināja ar plāniem uzsākt ārvalstu studentu uzņemšanu studiju programmā, īstenojot to angļu valodā. Ir notikušas sarunas un parakstīts sadarbības līgums starp LJA un Indijas pārstāvjiem par Indijas pilsoņu studijām Latvijā. Indijā ir plašs jūrniecību studētgrībētāju loks, bet Indijas jūrniecības izglītības kapacitāte studiju plašu pieejamību nespēj nodrošināt. Indijā angļu valoda ir viena no valsts oficiālajām valodām, un veiksmīga sadarbība ar Indiju varētu dot akadēmijai lielu ieguvumu ilgtermiņā. Perspektīvā varētu tikt uzņemti programā arī citu valstu studenti, kam būtu iespēja studēt angliiski.

Notika tikšanās ar nodaļu un programmu direktoriem (maģistratūras programmas direktoru V.Priednieku, Jūras transporta nodaļas direktoru A.Bankoviču, Kuģu inženieru nodaļas direktoru A.Križus un "Jūras transports – kuģa vadīšana" studiju programmas direktori Ž. Suhiņinu). Detalizētāk tika izskatīti un izvērtēti studiju kursu apraksti angļu valodā, studiju nodrošinājums, materiāli tehniskās bāzes pieejamība, mācībspēku spēja īstenot kursus angļu valodā, kvalificētu pasniedzēju pieejamība īstenot specializētos mācību kursus. Kuģu inženieru nodaļas direktoram tika izteikti priekšlikumi uzlabot studiju kursu aprakstus (izvēlēties pareizas atsauces uz starptautiskajiem dokumentiem, saskaņot mērķus un sasniežamos rezultātus ar kursu aprakstu latvisko versiju, precizēt izmantojamās literatūras sarakstus, pieskaņojot tos studentu darba valodai). Studiju programmas vadība izprot uzlabojumu nepieciešamību un pie tā strādās.

Tiekoties ar studiju kursu pasniedzējiem un darba devēju pārstāvjiem, tika gūta pārlicība, ka programma angliiski un ārvalstu studentu piesaiste ir vērtējama pozitīvi. Savukārt mācībspēki izprot riskus un izaicinājumus, kas var rasties, īstenojot studiju programmu angļu valodā, un ir gatavi pilnveidoties. Tika saņemtas atbildes uz eksperta precizējošajiem jautājumiem.

Bija programmas materiāli tehniskā nodrošinājuma un pētniecības infrastruktūras apskate (hidraulikas un pneimatikas laboratorija, kuģa elektrisko mašīnu laboratorija, automātikas un vadības sistēmu laboratorija, elektrotehnikas un elektronikas laboratorija, mehāniskās un elektriskās darbnīcas, mašīntelpas trenāžiera klase u.c.).

LJA vizītes laikā tika saņemta visa nepieciešamā informācija, lai pilnvērtīgi novērtētu studiju programmas izmaiņas.

4. Secinājumi

Tā kā oficiālā starptautiskā jūrniecības valoda ir angļu valoda, plānotās izmaiņas studiju programmas „Jūras transports – kuģa mehānika” īstenošanā ir adekvātas un vērtējamas pozitīvi. Ņemot vērā jūrnieka profesijas specifiku, Latvijas mērogā nav iespējams ievērojami palielināt studējošo skaitu jūrniecības programmās. Ietekmi atstāj arī Latvijas demogrāfiskā situācija. Esošais augstskolu finansēšanas modelis, kas ir vairāk balstīts uz studentu skaitu programmā, bet ne programmā ieguldīto līdzekļu efektivitāti, nedod citu iespēju tādām specifiskām nozares augstskolām, kāda ir LJA, kā rast veidus, lai piesaistītu ārvalstu reflektantus, kuri, iestājoties studiju programmā, paši maksā par studijām un dod izglītības iestādei iespēju attīstīties. Ņemot vērā faktu, ka jūrniecības izglītība ir starptautiski reglamentēta, Latvija atrodas STCW konvencijas „Baltajā sarakstā”, globālajā jūrniecības darba tirgū pieprasījums pēc labi izglītotiem jūras virsniekiem pārsniedz piedāvājumu, LJA veiktās izmaiņas akreditētajā studiju virzienā, ieviešot programmu īstenošanu angļu valodā, var ilgtermiņā dot pozitīvu impulsu augstskolas attīstībai. Svarīgi, ka prakses vietu nodrošinājumu uzņemas Indijas puse.

Kā traucējošs faktors var izrādīties nepietiekošs finansējums, lai LJA varētu piesaistīt augstas klases nozares speciālistus speciālo studiju kursu īstenošanai angliiski un pilnveidotu materiāli tehnisko aprīkojumu, kas atbilstu nozares attīstības tendencēm (trenāžieri, laboratorijas, iekārtas).

5. Rekomendācijas

Izmaiņu ieviešanas procesu vēlams nesasteigt. Ņemot vērā esošo situāciju, sagatavošanās periodam programmas īstenošanas uzsākšanai angļu valodā nevajadzētu būt īsākam par 6 mēnešiem, respektīvi, pirmo ārvalstu studentu grupu varētu uzņemt ne ātrāk kā 2018.gada janvārī. Svarīgi, lai mācību process tiktu bāzēts uz augstiem standartiem jau pašā izglītības procesa sākumā, kas nodrošinātu ārvalstnieku izglītības ilgtspējību un pozitīvu imidžu pasaulē.

Studiju programmā vajadzētu norādīt iegūstamās kvalifikācijas EKI līmeni un programmas atbilstību konkrētiem STCW konvencijas noteikumiem (Reg.III/1 and III/2). Uzņemšanas prasības vajadzētu papildināt ar minimālo angļu valodas prasmju līmeni.

Uzlabot studiju kursu aprakstus, lai programmas mērķi, sasniedzamie rezultāti un novērtējumi neatšķirtos (īpaši jūrniecības specializētosursos) no akreditētās latviskās versijas, kura pilnībā atbilst STCW konvencijas prasībām. Studiju kursu aprakstos vajadzētu lietot vienādu angļu valodas terminoloģiju. Vajadzētu apsvērt nepieciešamību pēc tik apjomīga "General English" kursa, ņemot vērā SP apmācības valodu, un vajadzētu izvērtēt nepieciešamību gala eksāmenos atstāt eksāmenu "Angļu valodā". Kursu "Latvian" vajadzētu vienkāršot, uzsverot sarunvalodas apgušanu.

Studiju nodrošinājumam (*teaching aids*) vajadzētu būt pieejamam studentu darba valodai (angļu) – literatūra latviešu vai krievu valodā var izrādīties nelietojama. Vajadzētu izvairīties no novecojušas literatūras norādīšanas studiju kursu aprakstos, izmantojamajai literatūrai vajadzētu norādīt ISBN numurus, izdošanas gadu un citus identificējošos datus, lai to atrast būtu vieglāk.

Rūpīgi jāizvērtē mācībspēku spēja īstenot kursus angļiski. Izmantojot LJA esošās iespējas (svešvalodu katedra), būtu vērtīgi mācībspēkiem organizēt angļu valodu atsvaidzinošus kursus.

LJA steidzami ir jānodrošina nepieciešamie pasākumi, lai piesaistītu atbilstoši kvalificētus mācībspēkus nozares specializācijas studiju kursu īstenošanai ne tikai angļu, bet arī latviešu valodā. Tikai atsevišķiem "Jūras transports – kuģu mehānika" programmas pasniedzējiem ir atbilstoša profesionālā kvalifikācija un darba pieredze uz tirdzniecības flotes kuģiem.

Lai nodrošinātu papildu studiju programmu īstenošanu angļu valodā atbilstoši saistošo starptautisko jūrnieku profesionālās sagatavošanas standartu prasībām, LJA nepieciešams detalizēti izvērtēt tās rīcībā esošās materiāli tehniskās bāzes iespējas, apzināt iespējamās vājās vietas ("bottleneck"), ņemot vērā paredzamo studējošo skaita pieaugumu, un savlaicīgi plānot nepieciešamos pasākumus kapacitātes paaugstināšanai. Nepieciešamības gadījumā rast sadarbības iespējas ar citām Latvijas jūrniecības augstākās izglītības iestādēm papildu materiāli tehnisko līdzekļu un studiju infrastruktūras pieejamības nodrošināšanai.

6. Priekšlikums:

Apstiprināt LJA pieteiktās izmaiņas studiju virziena "Mehānika un metālapstrāde, siltumenerģētika, siltumtehnika un mašīnzinības" profesionālā bakalaura studiju programmā "Jūras transports – kuģa mehānika".

Vārds, uzvārds Jāzeps Spridzāns.

Datums 2017.gada 10.jūlijs.

Paraksts